

עשרת הדברות' מגיעות לטהרן

Category: במדבר, נשא

ברכת כוהנים היא הזדמנות יחידה ונדירה עבורנו לקבל טעימה מאירוע שהתרחש בית המקדש.

איראן נמצאת כל העת בכותרות, והפעם אני רוצה לחלוק אתכם סיפור על יהודי איראן.

בשנת 1957 הגיע לטהרן הסרט The Ten Commandments שמספר את סיפורו של "משה בן עמרם".

כל הקהילה המקומית ציפתה בהתלהבות לראות את כל ארבע השעות של הסרט המרתק. משפחות רבות רכשו כרטיסים גם עבור הוריהם המבוגרים, כולל אנשים זקנים וחולים, שסמכו על כך שברכת ה' ומשה רבינו תשמור על החולים ותרפא אותם.

התיאטרון שבו הקרינו את הסרט הכיל 1500 מקומות ישיבה. באותם ימים רוב היהודים המבוגרים בטהרן לא היו מימיהם בתיאטרון ולא ראו בכלל טלוויזיה מעולם. ללכת לצפות בסרט כלשהו היה עבורם מעין עליה לרגל.

כשהגיעו לתיאטרון עמדו כל היהודים מרוגשים ושמחים. אנשים התחבקו והחליפו חוויות, צעקו מרחוק אחד לשני תוך שהם מחליפים מילות ברכה והרעש היה נורא. רוב הנשים שהגיעו לתיאטרון סחבו סלים גדולים מלאים באוכל, הם הגיעו לפיקניק²

סוף כל סוף האולם התחיל להחשיך ולאט לאט השתרר שקט מוחלט בקהל. הגברים הוציאו את הכיפות וחבשו אותם על הראשים, הם ציפו לחוויה דתית, ואז עלה המסך² זה היה הרגע השקט היחידי במהלך הסרט.

כל פעם שדמותו של משה רבינו נראתה על גבי המסך² הקהל החל להריע ולשרוק. כולם החלו לבקש ברכות ממשה רבינו. הללו צועקים: "משה בן עמרם אנו כפרתך", ואחרים צועקים: "מי יתן ואהיה עפר תחת כפות רגליך". אולם כל פעם שפרעה הופיע על המסך הקהל צעק "בוז" בעוד שאחרים צעקו "ימח שמו וזכרו".

כל אפיזודה חדשה בסרט הביאה איתה תגובות רגשיות חזקות ועוצמתיות מאד. אף אחד לא נשאר אדיש על כסאו לזמן ארוך, אנשים קפצו מהכיסאות והניפו אגרופים בכל פעם שהתרגזו, והרימו את ידם לאות ניצחון כשנראתה סצנה אהובה על המסך.

סוף כל סוף הגיעה ההפסקה באמצע הסרט. הציבור תפס נשימה והתאושש מהחוויה הרגשית החזקה שאחזה בו ואפפה אותו. הנשים הוציאו מתוך הסלים את הסירים עם האוכל החם

ותרמוסים עם תה, שהרי זה היה באמצע היום ועל ארוחת צהרים לא מוותרים. ההפסקה ארכה שעה וכולם הספיקו לאכול ולשתות.

החלק השני של הסרט היה מתוח יותר עבור הצופים, שכן בחלק הזה משה עלה להר סיני לקבל את התורה, וכשהם שמעו את קולו של אלוקים מדבר אל משה כמה אנשים בקהל התעלפו. הם היו בטוחים שהם שומעים ממש את קול ה'. רבים קמו מהמושבים וכיסו את העיניים (כמו ב"שמע ישראל") והתחילו לפזם תפילות מסוימות, והנשים התלהבו כמובן יותר מהגברים.

כאשר משה רבינו ירד מהר סיני וראה את עגל הזהב הֲ הקהל השתולל. הגברים קרעו את בגדיהם והנשים מרטו את שערות ראשן וצעקו "עפר על ראשנו", הבכיות והצרחות היו נוראיות.

סוף טוב הכול טוב. בסופו של דבר, הסרט הסתיים בצורה חיובית; משה עלה חזרה להר לקבל את הלוחות השניות והקהל התמלא שמחה. הנשים באולם הריעו "קולולו", בני משפחה וחברים התחבקו והתנשקו, אנשים רקדו במעברים ומחו כפיים בשמחה על כך שה' ריחם עליהם והאולם היה נראה כמו בית כנסת בשבת אחרי התפילה. אנשים עזבו את המקום עייפים אך מרוצים, הם חוו כעת את "מעמד הר סיני".

חוויה אותנטית מבית המקדש

השבוע אנחנו קוראים את הפרשה הכי ארוכה בתורה, 176 פסוקים. בין כל העניינים הארוכים שבפרשתנו מתחבא לו נושא קטן וחשוב מאד: ברכת כוהנים. הקב"ה אומר למשה "דבר אל אהרןִ כה תברכו את בני ישראלִ יברכך וגו'" (במדבר ו, כב).

רק לאחרונה, בחג השבועות, חוינו אנו בחוץ-לארץ את החוויה הזאת, כשהכוהנים עמדו על הדוכן וברכו את כולנו בברכה המיוחדת הזאת.

הרבי מסביר שבמצווה הזאת מצינו תכונה נפלאה. בדרך כלל ברכת ה' באה בתור שכר על קיום המצוות הֲ "אם בחוקותי תלכוִ ונתתי גשמיכם בעתם", וכפי שאנו מוצאים בכמה מצוות שהתורה מפרטת את השכר על קיום המצוה. כמו מצות כיבוד אב ואם "למען יאריכון ימך", וכך גם בקריאת שמע "והיה אם שמוע", כלומר שאם נקיים את המצוות אז "ונתתי גשמיכם בעתם" הֲ זהו התנאי. וכן מצינו במצות צדקה "עשר בשביל שתתעשר", אם יהודי מעניק מעשר לצדקה הוא יכול לצפות שהקב"ה יחזיר לו עשר פעמים ככה.

משא"כ בברכת כהנים לא מצינו שום תנאי כלל וכלל. כל אחד מישראל הֲ יהיה מי שיהיה הֲ מבלי הבט על הנהגתו האישית, מקבל את כל הברכות הכי מיוחדות שכלולות בברכת כהנים: "יברכך" הֲ שיתברכו נכסך; "וישמרך" הֲ שלא יבואו עליך שודדים וכו' (רש"י שם) [ראה שיחת ט' סיון, 'התוועדות' תשמ"ח כרך ג עמ' 445].

וישנו עוד מוטיב מיוחד מאד בברכת כוהנים: אנו מתפללים תדיר על בנין בית המקדש, לומדים

על סדר העבודה בו, על עבודת הכהנים, על הקרבת הקורבנות, אנחנו מדמיינים לעצמנו את מקהלת הלויים שעמדה על המדרגות על כלי הנגינה וכו'. אבל כל זה נשאר בינתיים בדמיון בלבד.

השריד האותנטי היחידי שנותר לנו מעבודת הכהנים בבית המקדש הוא "ברכת כהנים". העבודה היחידה של הכהנים שהיא קיימת בכל זמן ובכל מקום והיא לא קשורה בהכרח לבית המקדש או לארץ ישראל ² היא ברכת הכהנים.

עד עצם היום הזה זוהי מצוה עשה מדאורייתא כמו שהיתה בזמן שבית המקדש היה קיים (שיחת מוצש"ק קרח ג' תמוז, 'שיחות קודשי תשל"ח ח"ג עמי 9), ואם אנחנו רוצים להרגיש היום איך באמת הרגישו יהודים בבית המקדש, זהו רק בעת ברכת כהנים.

בטהרן הם היו בטוחים שהם נמצאים במעמד הר סיני, שם זה היה סרט. אבל פה אצלנו כשהכהנים עולים לדוכן ומברכים את כולם באהבה ² אנחנו באמת חווים את אותה חוויה כפי שהיתה בבית המקדש.